

GLASILO
DELOVNE
ORGANIZACIJE
LESNA
SLOVENJ GRADEC
GOZDARSTVO
IN
LESNA INDUSTRIJA

LETO IX — STEVILKA 2
MAREC 1976

VIHARNIK

Ob obletnici pisateljeve smrti

Letos mineva 26 let od smrti moža, ki je v svojih literarnih delih s prepričljivo, a preprosto domačo besedo znal opisati Kotuljce, njihove navade in težave. Kdo izmed vas, dragi bralci, še ni slišal za Prežihovega Voranca — Lovra Kuharja. Prav je, da ob obletnici pisateljeve smrti spregovorimo nekaj besed o njem. Ni naš namen, da bi posredovali pisateljev življenjepis in naštevati njegova dela. Želimo vam Voranca predstaviti tako, kakor se ga spominjajo njegovi vrstniki. Zato smo obiskali Franca Razgorška-Vaharja.

Zgovornemu očancu smo postavili eno samo vprašanje: pove naj nam, kako se spominja Voranca. Ni ga bilo treba dvakrat prositi. Rad je spregovoril: »Ja, Voranca sem pa poznal. Bil sem nekaj mlajši od njega. Spominjam se ga kot mladeniča, ki je že v šoli začel pisati povesti. Pisal pa je svoje zgodbe tako, kot je v resnici bilo, prav nič si ni izmišljal.«

Našemu sogovorniku so misli in spomini na Lovra Kuharja kar vreli iz ust. Težko mu je bilo slediti in zapisati vse, kar nam je Vaharjev Franc povedal o Vorancu.

»Lovro je bil zelo navihani mladenič. Nekoč so fantje lastniku stavbe, v kateri je bila šola, odnesli puško in z njo streljali v gozdu za šolo. Učitelj jih je dobil in jih hotel po pouku kaznovati. Fantje pa so učitelja potisnili proti oknu, kot da bi ga hoteli vreči skozenj. Takrat so se z učiteljem dogovorili; on, da jih ne bo prijavil, oni pa ga bodo pustili pri miru... Ko je Lovro pričel svoje zgodbe objavljati, sem jih zelo rad bral. Med prvimi sem prebral zgodbo, v kateri je opisal, kako je bilo v Kotljah na lepo nedeljo, ko so se tam srečali knapi iz Leš in domači kotuljski fantje. Ja, pa kako so se stekli. Ljubosumni so bili Kotuljčani na knape, ki so imeli lepe gvante in veliko denarja.

Voranc je zelo rad delal. Hodil je od kmeta do kmeta in pri njih delal. Kako tudi ne bi, saj je bil izredno močan in nasajen fant pa tudi zaslužil je rad kaj. Spominjam se, ko mi je pravil, kako je, kadar ga razjezijo. »Če me razjezijo, ruknem ročico nazaj pa je zlomljena, mi je pravil.«

Vaharjev oča je malo pomolčal, kakor da njegove misli iščejo pota po spominih. (Nadaljevanje na 2. strani)

FRANC POPIT, PREDSEDNIK CK ZKS, IN ANDREJ VERBIČ, PREDSEDNIK GOSPODARSKE ZBORNICE SRS, NA KOROSKEM IN V LESNI — SVET ZK V LESNI BO IMENOVAN KOMISIJO — NAŠ PREDLOG — OSNOVA ZA UREJANJE ODNOSOV V LESNI INDUSTRIJI V SLOVENIJI

DOHODKOVNI ODNOSI

V dneh od 4. do 6. februarja sta se mudila na Koroškem tovariš France Popit, predsednik CK ZKS, in tovariš Andrej Verbič, predsednik gospodarske zbornice. Obiskala sta med

drugimi delovnimi organizacijami tudi naši TOZD — Tovarno pohištva Pameče in Tovarno ivernih plošč v Otiškem vrhu. (Nadaljevanje na 2. strani)

France Popit ob ogledu proizvodnih prostorov v TP Pameče — foto: Franc Jurač

- V tej številki lahko berete:
- Namesto uvodnika: Ob obletnici pisateljeve smrti
  - Dohodkovni odnosi
  - Varstvo pri delu: Analiza del. nezdog v I. 1975
  - Predstavljamo vam: TOZD Transport in servisi
  - Informacija o likvidnosti podjetja
  - Portret sodelavca: Edvard Naglič
  - Združeno delo in usmerjeno izobraževanje
  - Mir '75 — 30 OZN
  - Zakaj tako?
  - Kakšen odgovor bomo dali mladi generaciji?
  - Smrt kosi med našimi upokojenci
  - Prezgodnja smrt sodelavca
  - Sportni novici
  - Nagradna križanka

(Nadaljevanje s 1. strani)

V sredo, 4. februarja, popoldne sta imela v Partizanskem domu na Pohorju obširen razgovor s svetom ZK v Lesni. Tovariš Popit se je zanimal za samoupravno organiziranost v naši delovni organizaciji, za združevanje sredstev v okviru organizacije, predvsem so ga zanimali odnosi med posameznimi TOZD gozdarstva in finalno predelavo. Postavil je vprašanje: »Zanima me, kakšni so odnosi med gozdarsko dejavnostjo, primarno predelavo, lesno predelavo in trgovino. Zanimajo me vaši stabilizacijski programi in kaj ste konkretnega storili za stabilizacijo.« Pri odgovorih na ta vprašanja je postavil več dodatnih vprašanj, največje zanimanje pa je pokazal pri uresničevanju dohodkovnih odnosov med posameznimi TOZD v okviru Lesne. Zanimalo ga je, če je mogoče med gozdarstvom in finalno predelavo vpeljati takšne odnose, ki bi finali omogočali konkurenčnost na domačem, predvsem

pa na tujem tržišču. Poudaril je, da neurejeni dohodkovni odnosi zavirajo integracijska prizadevanja in razvoj samoupravnih odnosov. Dejal je: »Ko bomo uspeli urediti dohodkovne odnose, bomo tudi lahko utemeljevali naša prizadevanja za integracijskimi procesi v našem gospodarstvu. Takrat ne bodo več prisotne razbijaške težnje, ki nam skušajo razbijati integracije, prav tako pa integracije ne bodo več zgolj formalizem, ki pa v bistvu ne menja odnosov znotraj integriranih delovnih organizacij. Reševanje teh problemov zahteva od nas komunistov veliko truda, razmišljanja in iskanja. Pri urejanju dohodkovnih odnosov so vse preveč prisotne podjetniške težnje in miselnost ter vse premalo širši družbeni interesi.«

V nadaljevanju razgovora je dejal: »Receptov za ureditev teh odnosov nimamo. Poiskati pa moramo pot in način, da se bomo lahko tudi na tem področju sporazumevali. In tu

(Nadaljevanje s 1. strani)

nu, nato pa je nadaljeval: »Lovro je bil zelo nemirne narave. Nikjer ni dolgo vzdržal, kar naprej je nekje potoval... Nekoč mi je pravil, kako je spoznal krivico. Z očetom sta nekemu lesnemu trgovcu pripravljala drva. Ko sta z delom končala, jima trgovec ni hotel plačati toliko, kot jima je sprva obljubil. Takrat sem spoznal, kakšne krivice se godijo na tem svetu in kako malo je vredno delo, če si siromak, mi je pravil Voranc.«

Vahtar je malo molčal in nato nadaljeval: »Zadnje najino srečanje je bilo v bolnišnici v Slovenjem Gradcu. Ko sem od prijateljev izvedel, da je Voranc v bolnišnici, sem ga ga šel obiskat. Pri njem je bila tudi njegova žena. Vesel je bil, da sem ga prišel obiskat. Nekaj časa smo se pogovarjali in ko sem videl,

da je od govorjenja ves utrujen, sem se poslovil. Ko sem bil že pri vratih, sem se obrnil in ga vprašal: »Lovro, preden grem, mi moraš povedati, kako si postal komunist?« Kljub utrujenosti so se mu oči zasvetile, ko mi je dejal: »Prav, Franc, da si me to vprašal. Takole je bilo to. Moj oče je bil najemnik na Prežihovini. Nekega dne je prišel ponj grof Celestin, lastnik Prežihovine. Z očetom sta odšla proti sosedu Haberju, jaz pa za njima. Pri Haberju je grof poklical gospodarja in mu ponudil našo njivo, da jo lahko kupi. Haber je nekaj časa molčal, nato pa odgovoril, da nima denarja, da pa tudi lačen ni. Te besede so mi kasneje v življenju, ko sem srečeval različne ljudi, dale veliko misliti in tudi njihov pomen sem spoznal veliko kasneje. Videl sem ljudi, ki so imeli vsega dosti pa so hoteli še več, pa tudi take, ki še toliko niso imeli, da bi trudno glavo položili na svoje. Vidíš, Franc, zato sem postal komunist, mi je dejal Voranc pri najinem zadnjem srečanju.«

Tako se je Vahtarjev Franc spominjal Voranca.

Ko smo se poslavljali od njega, smo zakoncema Razgoršek, ki sta pred dnevi obhajala 55. obletnico skupnega življenja, zaželeli še mnogo let skupne poti.

Dragi bralci, upamo, da smo s spomini na Voranca, ki nam jih je pripovedoval Razgorškov Franc iz Slovenjega Gradca, dostojno počastili spomin na velikega slovenskega in koroškega pisatelja Prežihovega Voranca.

Uredništvo

VSEM NAŠIM SODELAVKAM
ISKRENO ČESTITAMO
OB 8. MARCU.

ČESTITKAM SE PRIDRUŽUJE
TUDI UREDNIŠKI ODBOR
VIHARNIKA.

MOŠKI ČLANI
DELOVNE SKUPNOSTI LESNA,
SLOVENJ GRADEC

apeliram na vas komuniste in strokovne delavce, da se z vso odgovornostjo in sposobnostjo lotite reševanja tega problema. Dajte, komunisti, ki ste tukaj zbrani, ustanovite kakšno komisijo ali kakorkoli bi to že imenovali, poiščite poti in način, da bi lahko vzpostavili realnejše dohodkovne odnose med TOZD pri vas in v sorodnih delovnih organizacijah v Sloveniji. Vaše izkušnje in predlogi na tem področju nam bi bili dragoceni in zelo koristni.«

Ob zaključku tega poročanja naj povemo še to: svet ZK Lesne je sprejel sklep o ustanovitvi posebne komisije iz vrst strokovnih delavcev delovne organizacije, ki bo do 15. aprila pripravila osnutek dohodkovnih razmerij med TOZD, kar bo gospodarski zbornici pomagalo kot izhodišče pri urejanju teh odnosov v Sloveniji. Dodati moramo, da pomeni ta zadolžitev za naše strokovne delavce težko in odgovorno nalogo, hkrati pa je tudi izraz zaupanja s strani ZK njihovim sposobnostim.

France Popit: »Nujno je, da uredimo dohodkovne odnose...« — foto: S. Mitja

UBOJ KONZULA SFRJ EDVINA ZDOVCA

Vsi člani delovne skupnosti Lesna, Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, najostreje obsojamo gnusni zločin zločinske emigracije v ZR Nemčiji — uboja našega konzula Edvina Zdovca. Zahtevamo od pristojnih oblasti v ZR Nemčiji, da store najodločnejše ukrepe, da bodo krivci tega gnusnega dejanja najostreje kaznovani. Zahtevamo, da v ZR Nemčiji končno ukrepajo, da bi preprečili nadaljnje zločine nad našimi predstavniki in našimi delavci, ki živijo in delajo v Nemčiji.

Delavci
OZD Lesna, Slovenj Gradec,
gozdarstvo in lesna industrija

ANALIZA DELOVNIH NEZGOD V LETU 1975 — LESNA INDUSTRIJA

Varstvo pri delu pomeni intervencijo družbe na področju urejanja medsebojnih razmerij v združenem delu zaradi ustvarjanja in zagotavljanja takšnega delovnega okolja, delovnih in življenjskih razmer, ki zagotavljajo fizično in moralno integriteto delavca pri

Nesreče pri delu v naši delovni organizaciji, predvsem

lahko to trdimo za lesno industrijo, pa dokazujejo nizko stopnjo varstva, saj se je v letu 1975 pri delu poškodovalo kar 10,5 odst. delavcev. Zato bo moralo biti varstvo pri delu posvečeno več skrbi predvsem na področju razvoja, da bi se že v tehnologiji vgradili sodobni postopki dela. Tipičen primer nizke stopnje

varnosti je zastarela tehnologija v TOZD Zaga Otiški vrh, kjer se je poškodovalo skupno 21 delavcev ali 23 odst. vseh zaposlenih oziroma se je poškodoval vsak četrti delavec. Da je ravno v tej TOZD nujno takoj ukrepati, pove tudi podatek, da je število nezgod kljub nekaterim varnostnim ukrepom in prizadevanju vod-

stva TOZD iz leta v leto večje. Tak odstotek nezgod je bil v podjetju leta 1961. To dejstvo navajamo iz razloga, ker se rekonstrukcija skladišča hlodovine v Otiškem vrhu odlaga že od leta 1972. Stanje pa je iz leta v leto slabše, saj se z rednim vzdrževanjem visokega mostu za hlodovino ne da več usposobiti za varno delo.

ANALIZA NEZGOD V LESNI INDUSTRIJI ZA LETO 1975

TOZD	Povprečno število zaposlenih	Izvršenih efekt. ur	Število nezgod			Število izgubljenih dni			% nezgod 4 : 2 × 100		
			skupaj	na delu	na poti	skupaj	na delu	na poti			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Zaga Otiški vrh	89	184.400	21	20	1	35	27	8	8,7	0,6	6,9
Zaga Mislinja	58	121.619	4	2	1	308	294	14	14,7	3,3	23,6
Zaga Mušenik	47	93.937	3	3	—	33	33	—	11,0	0,7	6,4
Zaga Vuhred	70	147.166	6	6	—	98	98	—	16,3	1,4	8,6
TIP Otiški vrh	173	363.203	21	18	3	221	99	22	10,5	1,3	12,1
TP Pameče	156	312.503	22	19	3	295	264	31	13,4	1,3	15,4
TP Prevalje	142	276.374	15	13	2	316	283	33	21,1	2,3	9,6
TSP Radlje	63	134.192	5	5	—	74	74	—	14,8	1,2	7,9
TO Podvelka	176	360.855	13	6	7	124	38	86	9,5	0,7	7,4
Skupne službe	93	178.817	2	—	2	23	—	23	11,5	0,3	2,1
Skupaj lesna industrija 1975	1067	2.173.066	112	92	19	1580	1226	217	14,2	1,5	10,5
Skupaj lesna industrija 1974	1017	1.788.055	85	72	13	1879	1578	301	22,1	1,8	8,4
Indeks 1975 : 1974	105	122	13	127	146	84	77	72	64	83	124

Iz analize nezgod je razvidna stopnja varstva pri delu v posameznih TOZD. S prevelikim številom nezgod izstopa še TIP Otiški vrh, kjer pa smo ugotovili vzrok, tj. precejšnjo

fluktuacijo zaposlenih in kot posledico preskromno poznavanje nevarnosti na delovnem mestu. V tovarni povišstva Pameče pa se je število nezgod povečalo zaradi obratovanja v

neugodnih pogojih dela občasni rekonstrukciji tovarne.

Resnejših poškodb v tem letu ni bilo. Resnost nezgod se je zmanjšala za 36 odst. oziroma trajanje ene nezgode se je

Finančna sredstva za potrebe varstva pri delu so se koristila v okviru plana in na osnovi pravilnika. Prav tako se je izvajalo zdravstveno varstvo v skladu s predpisi.

LIKVIDNOST

Z REZULTATI OBVEZNE KOMPENZACIJE NISMO ZADOVOLJNI

S prvim aprilom letos je predpisan nov način medsebojnega plačevanja med uporabniki družbenih sredstev. V tej zvezi je bila, kot prva faza k izboljšanju in predvsem k hitrejšemu medsebojnemu plačevanju, predvidena in predpisana obvezna t. zv. »multilateralna« kompenzacija vseh obveznosti in terjatev na celotnem jugoslovanskem področju.

Predpis o obvezni kompenzaciji, ki je izšel v decembru lanskega leta je bil pozitiven in vsi, zlasti v našem podjetju, smo pričakovali zelo uspešne rezultate. Upali smo, da si bomo medsebojno poplačali vse stare terjatve in obveznosti ter s tem odkrili žarišča nelikvidnosti v državi.

Vse gospodarske organizacije smo bile dolžne prijaviti, v obliki posebnih spisov, neplačane obveznosti do dobavitel-

jev in bank do 27. januarja letos s tem, da smo zajeli vse obveznosti, ki so pogodbeno zapadle za plačilo do 25. januarja letos. Torej so bili tudi naši kupci dolžni prijaviti obveznosti, ki so jih imeli nepopravnane do našega podjetja. Potrudili smo se, da smo prijavili vse vsklajene obveznosti do dobaviteljev, saj smo se zavedali, da bi s tem lahko pridobili s kompenzacijo tudi čimveč naših dolgov s strani kupcev.

Skupno smo prijavili obveznosti v znesku 22.381.000 din. Kupci so prijavili napram našemu podjetju znatno več dolgov in sicer v višini 49.219.000 dinarjev.

Dne 10. februarja letos smo prejeli obvestilo Službe družbenega knjigovodstva o končnem rezultatu izvršene kompenzacije, ki je bil za »Lesno«

porazen, saj so nam kompenzirali le znesek 777.000 din ali le 3,5% vseh prijavljenih obveznosti in le 1,6% od višine prijavljenih terjatev s strani naših kupcev.

Razumljivo je, da z navedenimi rezultati obvezne kompenzacije ne moremo biti zadovoljni. Sicer pa tudi druge gospodarske organizacije niso prejele kompenziranih preko 10% prijavljenih obveznosti (razen nekaj izjem). V mariborskem področju je baje poprečni odstotek kompenziranih obveznosti le 5%, v slovenskem merilu pa približno 16%. Doslej nismo prejeli še nobenih utemeljitev ali analiz in nihče nam ne more pojasniti neuspešnosti izida obvezne kompenzacije.

Najhujše za podjetje in naše temeljne organizacije združene dela je, da imamo vrsto

negativnih posledic take neuspele kompenzacije. Naj jih naštejemo le nekaj. V mesecih december in januar smo morali opraviti obširno dodatno delo v zvezi s prijavo obveznosti in v zvezi z dogovarjanjem s kupci.

Normalna izterjava in plačevanje obveznosti med gospodarskimi organizacijami je bila z izidom zakona o kompenzaciji praktično ustavljena. Izjemno nizko stanje neplačanih dolgov s strani kupcev, ki smo ga dosegli v mesecu decembru lani, se je ponovno zvišalo v mesecu januarju in se v tem mesecu še nadalje zvišuje. V istem razmerju se povečujejo tudi naše obveznosti do dobaviteljev. Posledica tega je bil izredno nizek osebni dohodek izredno nizek priliv sredstev v januarju in februarju tako, da (Nadaljevanje na 4. strani)

TRANSPORT IN SERVISI

SREČUJEMO JIH VSAK DAN — NALOŽENE S HLODOVINO IN OŠKROPLJENE Z BLATOM — TO SO MOŽJE IN VOZILA TOZD TRANSPORT IN SERVISI

Čeprav so sestavni del naše organizacije, jih zelo malo poznamo. Zelo malo vemo o njihovem delu, problemih in načrtih. Zato smo se odločili, da vam jih v rubriki »Predstavljamo vam« natančneje predstavimo. Direktor TOZD tovariš Franc Vrbnjak nam je rad ustregel in posredoval podatke o nastanku in razvoju TOZD.

»Rojstni dan naše TOZD je v letu 1961, ko je bil formiran oddelek mehanizacije pri tedanjem Koroškem gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec,« je pripovedoval tovariš Vrbnjak.

Franc Vrbnjak: »Smo na najboljši poti, da še letos rešimo ali vsaj omilimo problem mehanične delavnice.« — foto: Franc Jurač

»Takrat je imelo podjetje le dva lastna traktorja unimog in

dve močno izrabljeni žičnici Wyssen. Mehaniziranega spravila lesa v pravem pomenu besede sploh nismo poznali. Bili smo med zadnjimi gozdnimi gospodarstvi v Sloveniji, ko smo se odločili za načrtno uvajanje mehanizacije v gozdno proizvodnjo.

Leta 1964 smo razpolagali z voznim parkom, ki je bil v glavnem izrabljen. Predstavljajal je kamione v skupni nosilnosti 15 ton, tri traktorje in buldožer, zaposlenih pa nas je bilo le 14. To leto pomeni dejansko prelomnico v razvoju. K temu je pripomogel hiter razvoj tehnike in tehnologije, saj smo lahko začeli zamenjati težko fizično delo s strojnimi delom.

Na začetku razvoja smo zastavili delo v tri smeri: kamionski transport lesa, mehanizirano spravilo lesa in popravilo in vzdrževanje mehanizacije za potrebe gozdarstva.

Prvi večji nakup mehanizacije smo izvršili v letu 1964 z nakupom petih kamionov TAM s po 4,5 tone nosilnosti in treh traktorjev IMT 433. Ker nismo imeli lastnih sredstev, smo vozni park kupili s pomočjo kreditov in udeležbo sredstev takratnih gozdnih obratov. V naslednjih letih smo v okviru lastnih razpoložljivih finančnih možnosti dokupovali kamione in traktorje. Če smo bili zadnji v Sloveniji pri odločitvi za načrtno uvajanje mehanizacije v gozdno proizvodnjo, smo bili med prvimi, ki so nabavili vrhovihidravlična dvigala HIAB 193 ter s tem vo težkega in nevarnega ročnaredili prve korake za odpranega nakladanja. Odločitev o tej nabavi ni bila lahka. Če-

prav cena in računске kalkulacije niso kazale ugodne slike, smo se v korist varnejšega dela delavcev odločili za nakup.

Od takrat smo sledili razvoju tehnike in tehnologije ter skladno s potrebami dopolnjevali našo opremo. Kakor hitro so se v Evropi pojavila čeljustna dvigala, smo se odločili za njihovo nabavo.

Danes razpolagamo,« je nadaljeval tovariš Vrbnjak, »z naj sodobnejšim voznim parkom za mehanizirano spravilo lesa in transport gozdnih asortimentov. V zadnjih letih uspešno dopolnjujemo vozni park za prevoz izdelkov naših TOZD in surovin zanje. Za to dejavnost smo se odločili iz čisto ekonomskih razlogov, saj je ta dejavnost v primerjavi z

gozdarskim transportom mnogo bolj rentabilna in manj nevarna.

Trenutno razpolagamo za dejavnost gozdarskega transporta z 32 vozili. Vozila so v glavnem tipizirana: težja vozila MAN in lažji kamioni znamke TAM 4,5 tone, vsa pa so opremljena s čeljustno hidravličnimi dvigali. Za mehanizirano spravilo lesa imamo 30 traktorjev znamke IMT z montiranimi dvobobenskimi vitli. Vitli so norveške proizvodnje in trenutno v svetu najbolj priznani. Za spravilo lesa na težkih terenih imamo dve žičnici in gibni traktor. Za najmlajšo dejavnost, imenujemo jo drugi transport, imamo že 18 vozil z nosilnostjo od 4 do 25 ton.«

PRIMERJAVA TOZD NEKOČ IN DANES

Leto	Število zaposlenih	Skupaj nosilnost kamionov	Bruto dohodek
1964	14	15 ton	—
1976	114	616 ton	29,800.000

»Iz nekdanjega hleva smo uredili mehanične delavnice« — foto: Franc Jurač

(Nadaljevanje s 3. strani) smo bili po dvigu osebnih dohodkov 12. tega meseca ponovno blokirani zaradi izposojenih sredstev iz rezervnega sklada.

Kljub obvestilom, da medsebojne kompenzacije niso bile izvedene, celotno gospodarstvo ne more spraviti v normalni tek medsebojnega plačevanja. Vsi kaj izterjujemo, vendar smo, da bi bili sposobni poravnati nekompenzirane obveznosti iz lanskega leta, odvisni od predhodnih prilivov na žiro račune. Poleg tega predpis tudi omogoča podaljševanje plačila prijavljenih in nekompenziranih obveznosti s tem, da lahko na nekompenzirane zneske po programu plačila izstavljamo menice, za katere določamo nove roke plačil in to celo z rokom najkasneje do 30. septembra letos. Kaj to pomeni? Ponovno dogovarjanje s kupci in dobavitelji za

roke plačil že obstoječih medsebojnih obveznosti, za katere so bili vsi roki že dogovorjeni v letu 1975. Skratka, sedaj si medsebojna plačevanja podaljšujemo namesto, da bi bila obvezna kompenzacija prvi korak k hitrejšemu medsebojnemu plačevanju že opravljena.

Vprašujemo se, ali torej lahko pričakujemo s 1. aprilom letos normalni prehod na predvideno dosledno medsebojno plačevanje. Smatramo, da je z neuspelo obvezno kompenzacijo ta prehod ob predvidenem roku praktično neizvedljiv.

Sprašujemo se tudi, kdo bo odgovoren za negativne posledice neuspele kompenzacije, ki jih z dodatno nelikvidnostjo in z dodatnimi stroški nosimo spet v gospodarstvu.

Več o novem načinu medsebojnega plačevanja bomo napisali v prihodnjih številkih.

Angelca Vrbnjak, oec.

SPORTNA NOVICI

Z veleslalomom za moške in ženske smo 27. februarja pričeli s športnimi igrami »Lesna '76«. Na smučiščih na Pungartu se je pomerilo prek sto tekmovalcev iz vseh naših TOZD. Žal vam do zaključka redakcije nismo mogli priskrbeti rezultatov tekmovanja. Te bomo objavili v prihodnji številki.

Tekmovanje je organizirala TOZD Gradnje in turizem. Članom te TOZD gre zahvala za dobro pripravljeno progo in dobro organizacijo.

V soboto, 28. februarja, pa je bilo tekmovanje v sank-

nju, prav tako za moške in ženske. Tudi rezultate tega tekmovanja bomo objavili v naslednji številki.

Želimo si, da bi tudi v bodoče srečevali tako veliko število udeležencev. Naš cilj je še povečati udeležbo in zagotoviti množičnost. Naj ponovimo še enkrat: »Važno je sodelovati, ne zmagovati!«

Vsem tekmovalcem želimo na naslednjih športnih prireditvah veliko sreče in razumevanja s strani vodstev TOZD pri pripravah in sodelovanju na tekmovanjih.

M. K.

Traktorska izvleka — foto: Franc Jurač

Na vprašanje, kaj so storili za dvig standarda in socialne varnosti zaposlenih, nam je odgovoril:

»V vseh letih razvoja smo enako skrb posvečali tako investicijam v osnovna sredstva kot pridobivanju stanovanj za zaposlene delavce. Od leta 1961 smo kupili 15 stanovanj, še več pa smo storili pri podpiranju individualne gradnje stanovanj. V 15 letih si je svoje hiše zgradilo 28 delavcev, še 16 pa si stanovanjski problem rešuje z individualno gradnjo. Vendar pa imamo kljub temu še probleme in potrebe za nakup stanovanj, predvsem za mlade družine.

Enako skrb smo posvečali dopolnilnemu izobraževanju, predvsem voznikom gozdarskih kamionov. Otrokom zaposlenih omogočamo izučitev za poklic avtomehanika v naših delavnicah. Vzpodbujali smo delavce, da koristijo letni odih, saj se zavedamo, da so delavci na težkih in nevarnih delovnih mestih nujno potrebni ustreznega počitka.«

Na vprašanje, kakšni problemi jih tarejo, smo dobili takšen odgovor:

»Problemov ne manjka, le da se kažejo v drugačnih oblikah kot v ostalih TOZD. Vseh problemov ni mogoče naštevati, omejil bi se le na najbolj pereče: izredne težave imamo pri oskrbi z rezervnimi deli za domače in tuje stroje, stalna rast cen rezervnih delov, goriv in maziv, visoki stroški poslovanja zaradi pogostih okvar strojev, ki so posledica težkih pogojev dela in včasih tudi slabih cest, posebna težava je zagotavljanje in izvajanje ukrepov za varno delo delavcev, premajhne in neprimerne delavnice za vzdrževanje strojev ter težave pri pridobivanju kvalificiranih kadrov.

Problem mehanične delavnice je trenutno v ospredju, saj v sedanjih prostorih ne moremo zagotoviti rednega vzdrževanja mehanizacije. Prostor, v katerih opravljamo delo, so že zdavnaj neustrezni. Približno 70 odst. vseh vzdrževalnih del na kamionih in traktorjih opravljamo na prostem, tako

rekoč pod milim nebom. Izvajanje popravil na vozilih je zahtevno delo, ki se lahko kvalitetno opravi le v ustreznih prostorih. Kljub izrednemu prizadevanju zaposlenih delavcev so časi popravil daljši in tudi kvaliteta opravljenih del ni takšna, kot si jo želimo. V sedanjih prostorih nimajo delavci zagotovljenih niti minimalnih pogojev za varno delo, ki se za taka dela zahtevajo. Izpostavljeni so pogostim prehladom, boleznim v križu, vnetjem ledvic itd.

Smo pa na najboljši poti, da še letos rešimo ali vsaj omilimo ta problem. Izdelan imamo investicijski program ter načrte za gradnjo nove delavnice v Pamečah. Zagotovljena so v glavnem tudi že potrebna finančna sredstva, deloma s krediti, drugo pa iz lastnih sredstev. Kolikor nam bodo TOZD, za katere opravljamo usluge, nudili finančno pomoč, za katero smo zaprosili, računamo, da bomo lahko še letos opravljali delo v normalnih delovnih pogojih.

Drugi problem, ki nas tare, je problem pridobivanja ustreznih kadrov, predvsem za dela v gozdarskem transportu in mehaniziranem spravilu lesa. Vsi delavci, ki jih pridobimo za naše delo, morajo skozi daljše obdobje priučevanja, ker je za ta dela potrebno širše znanje. Vsi so poleg normalnih težav poklica voznika motornih vozil izpostavljeni še dodatnim obremenitvam, kot so: nakladanje in razkladanje vozil s hidravličnimi dvigali, ki se opravlja z visokega sedeža dvigala, kjer je delavec izpostavljen pogostim poškodbam, mokroti, mrazu in strupenim plinom. Delavci, ki opravljajo mehanizirano spravilo lesa (traktoristi, žičničarji), so razen težkega fizičnega dela izpostavljeni stalni nevarnosti

prevrnitev, zaradi močnih tresljajev dobe razne poškodbe na hrbtenici, da ne govorim še o drugih obolenjih. Žal, osebni dohodki kljub težavnosti in nevarnosti dela niso tako veliki, da bi privabljali nove kadre.

Zadnje čase nam zdravstvena služba pri rednih letnih pregledih vse pogosteje zavrača delavce in predlaga invalidske upokojitve, in to za delavce med 40 in 50 letom starosti. Take primere smo do sedaj reševali z notranjimi premeščitvami delavcev — zaposlili smo jih na lažjih delovnih mestih kot nočne čuvaje, pomožne delavce mehanične delavnice. Taka delovna mesta so sedaj zasedena. Za nadaljnje reševanje takih primerov bo potrebno razumevanje celotne organizacije združenega dela. Bojimo se, da bo v prihodnje odliv kadrov na druga delovna mesta še večji, kajti zakon o skrajšani delovni dobi voznikov motornih vozil in zakon o skrajšani delovni dobi gozdnih delavcev izločata naše delavce, predvsem traktoriste in voznike kamionov.«

In kakšni so vaši načrti, je bilo naše zadnje vprašanje tovarišu Vrbnjaku.

»V srednjeročni načrt razvoja TOZD smo vnesli naslednje cilje: najnujnejša in najpomembnejša naloga je izgradnja primerne delavnice za vzdrževanje transportnih sredstev in potrebnih vzdrževalnih del za lesno industrijo. Hkrati s to investicijo bomo vlagali sredstva v nakup in uvajanje sodobne opreme in tehnologije za potrebe gozdarstva. Prav tako mislimo širiti dejavnost drugega transporta skladno s potrebami ostalih TOZD.

Na področju izobraževanja se mislimo povezati z izobraževalnim centrom za izobraževanje delavcev naših poklicev ter organizirati dopolnilno izobraževanje na vseh področjih.

Nelahka naloga, ki smo si jo zapisali v srednjeročnem načrtu, je priskrbiti vsem zaposlenim, ki še nimajo rešenih stanovanjskih problemov, primerna stanovanja ali z nakupi stanovanj ali v obliki kreditov za individualno gradnjo.

Posebno skrb pa nameravamo posvečati ureditvi delovnih mest za tiste delavce, ki so postali invalidi ob delu v naši TOZD,« je končal svoje pripovedovanje tovariš Vrbnjak.

Da bi dobili še popolnejšo sliko o gostu naše rubrike — TOZD Transport in servisi — smo postavili nekaj vprašanj še delavcem, zaposlenim v TOZD.

(Nadaljevanje na 6. strani)

... Samo malo nepredvidnosti je treba in že ... — foto: Alojz Klemenšek

(Nadaljevanje s 5. strani)

POVEDALI SO:

Ivan Krenker — predsednik samoupravne delavske kontrole:

»Delavska kontrola v naši TOZD je našla tisto mesto, ki ji po ustavi pripada. Redno, vsake tri mesece, kontroliramo celotno finančno in samoupravno poslovanje naše delovne organizacije. Lahko trdim, da smo v letu 1975 v naši TOZD uspeli uresničiti stabilizacijski načrt tudi po zaslugi delavske kontrole, ki je redno spremljala in opozarjala odgovorne na izvrševanje dolžnosti, ki so jih imeli zastavljene v tem programu.«

Ivan Krenker

Viktor Buč — avtomehaničar:

»V servisu za motorne žage delam že 5 let. Delovni pogoji v tej delavnici so skoraj nemogoči. Težave imamo pri nabavi rezervnih delov za motorne žage husqvarna, stihl in jonsereids. Zaradi tega se pogosto zgodi, da moramo zasebne lastnike motornih žag zavriniti, saj z velikimi težavami popravljamo žage za naše TOZD.«

Viktor Buč

Ivan Slemenik

Ivan Slemenik — vršilec dolžnosti vodje izmene:

»Kaj bi veliko govoril, saj je znano, da so pogoji dela v tej stavbi, ki smo jo leta 1962 preuredili iz hleva, nemogoči. Za takratne razmere je še šlo, danes pa nas pesti pomanjkanje prostora in prenizki stropi v delavnicah. Zlasti v zimskem času je nemogoče kvalitetno vzdrževati vozila, saj pogosto primanjkuje vode, da o topli vodi raje ne govorim: Pogosto si v vedru umivamo roke. Težave imamo tudi z rezervnimi deli, predvsem za vozila MAN, pa tudi za domača vozila TAM je včasih zelo težko dobiti nadomestne dele.«

Konrad Kričej

Konrad Kričej — voznik traktorja goseničarja:

»Že tri leta delam na tem delovnem mestu. Moje in tudi delo mojih sodelavcev na izvleki lesa je zelo nevarno, posebno v zimskih mesecih; samo malo neprevidnosti je potrebno in že... Ob delu sem izpostavljen vremenskim nevarnostim, mrazu in nevarnosti poškodb. Zelo, zelo težko je pozimi doseči normo, ne da bi pri tem tvegali. Želim si, da bi lahko šel na drugo delovno mesto. Rad bi vozil kamion, saj imam za to delo ustrezno kvalifikacijo.«

Ivan Vrhovnik — učenec, 3. letnik:

»Kljub težkim pogojem za delo dobim dovolj strokovnega

Ivan Vrhovnik

znanja. Nas učence upoštevajo tudi pri odločanju v TOZD, saj je bil moj sodelavec — tudi učenec — izvoljen v delavski svet TOZD. Prek njega pa smo vsi seznanjeni o vsem, o čemer sklepamo in razpravljamo delavski svet. Z osebnimi dohodki, ki jih učenec prejema, smo zadovoljni, so pa odvisni od tega, koliko volje in znanja pokažemo pri delu in učenju.«

Dragi bralci, mislimo, da smo napisali dovolj, da ste si lahko ustvarili podobo o življenju in delu zaposlenih v TOZD Transport in servisi. To reportažo naj končamo samo z mislijo: Kaj bi tarnali in stekali, nikomur ni z rožicami poslano. Za vse nas naj velja, da si bomo pač s skupnimi prizadevanji vseh v Lesni postlali tako, kot si želimo.

Uredništvo

Besedilo in foto: Franc Jurač

PORTRET SODELAVCA

Edvard Naglič

58-letni Edvard Naglič, doma iz Dravograda, je eden tistih naših delavcev, ki ima za seboj težko in trdo življenje. Ko je dopolnil devet let, je moral z doma, da si je lahko v tistih časih zaslužil skromen kos kruha.

Da bi spoznali njegovo težko življenjsko pot, smo ga obiskali pri TOZD Zaga v Otiškem vrhu, na delovnem mestu robljenja žaganega lesa, kjer je zaposlen.

»Ja, veste, ne govorim rad o svojem življenju. Vseskozi sem živel trdo,« nam je pričel pripovedovati. »Rodil sem se pred 58 leti na majhni kmetiji pri Sv. Primožu na Pohorju. Oče je bil dvakrat poročen in pri hiši nas je bilo kar 14 otrok. V tistih časih je bilo na kmetih življenje zelo slabo. Ker naša kmetija ni dajala vsem dovolj kruha, sem moral že z devetimi leti iti od doma. Ker kot devetletni otrok nisem dobil drugega dela, sem šel k kmetu Pušniku za pastirja, pri katerem sem bil vse do leta 1940. Od tega leta pa vse do leta 1943 sem bil pri kmetu Perušu za gospodarskega pomočnika. V mesecu marcu tega leta so me poklicali v nemško vojsko, kjer sem bil šest mesecev. Ko sem prišel domov na dopust, se nisem več vrnil, ampak sem odšel v partizane, kjer sem ostal vse do osvoboditve.«

Moram reči, da nisem poznal v mladih letih lepega življenja. Vseskozi me je spremljalo le trdo in težko življenje.«

Prej ste omenili, da ste pobegnili iz nemške vojske v par-

tizane. Kakšno je bilo takrat življenje za vas?

»Ko so me spustili iz nemške vojske na dopust, nisem maral več iti nazaj, zato sem se odločil, da grem med partizane. Odšel sem med borce pohorskega odreda. Tu sem opravljal razne odgovorne naloge, pozneje pa sem bil vodnik obveščevalnega voda. Težki so bili nekateri dnevi, pa vendar — ker smo šli zmagi naproti — smo jih premagovali. Sestindvajsetega junija 1944. leta sem bil ranjen v levo roko. Ker mi rana na roki ni zacelila, sem 6. januarja leta 1945 prišel na zdravljenje v Pavčkove bolnišnice na Pohorje. Tu sem dočakal tudi svobodo. Ko mi je rana nekoliko zacelila, sem v bolnici skrbel za nabavo hrane, tako da kljub svoji rani nisem miroval.«

Katerega leta pa ste se zaposlili?

»Moja prva zaposlitev je bila leta 1946. Zaposlil sem se v Velki kot lesni manipulant, leto dni pozneje pa sem dobil službo pri takratni gozdni upravi. Vse od takrat pa do danes sem na enem delovnem mestu — na robljenju žaganega lesa.«

Za seboj imate že veliko let dela. Ali je delo, ki ga opravljate, težavno in naporno?

»Če človek ljubi delo, potem nobeno delo ni naporno. Robljenje rezanega lesa ni najbolj naporno, vendar pa mora človek pri tem delu biti hiter, drugače ga ne moreš sproti opravljati.«

Kako pa ste zadovoljni z osebnimi dohodki?

Združeno delo in usmerjeno izobraževanje

Usmerjeno izobraževanje je pojem, ki ga zadnje čase vse bolj beremo v časnikih in slišimo po radiu in televiziji. Pojem ni nov, le da ga doslej nismo tako pogosto uporabljali. Kaj je torej usmerjeno izobraževanje? To so vse tiste šole, v katerih se izobražuje mladina po končani osnovni šoli in delovni ljudje, ki se izobražujejo kot odrasli ob delu. Sem štejejo vse srednje, višje in visoke šole, npr. šola za gozdne delavce, poklicna lesarska šola, gozdarska tehniška šola, šola za lesarske tehnike, biotehnična fakulteta, šola za lesarske delovodje itd. Vse te šole izobražujejo mladino in odrasle za tiste poklice, v katere so se usmerili in od tu ta pojem usmerjeno izobraževanje. Izjema je za sedaj le gimnazija, ki svojih učencev ne izobražuje za noben poklic in se večina njenih učencev šele po njej odloči za

študij izbrane smeri oziroma poklica v višjih in visokih šolah.

Sedanji vzgojno izobraževalni sistem je vsa leta po osvoboditvi vse bolj doživljal kritike, ki so predvsem ugotovljale, da zaostaja za razvojem samoupravne socialistične družbe ter njenimi potrebami, še posebej pa potrebami združenega dela. Vse močnejše so postajale zahteve, da je potrebno sedanji vzgojno izobraževalni sistem temeljito spremeniti, preobraziti. Na X. kongresu ZKJ in VII. kongresu ZKS sta bili sprejeti resoluciji, ki vsebujeta stališča in smernice za takšno preobrazbo. Na tej podlagi smo v SR Sloveniji izdelali zasnove za preobrazbo sedanjega srednjega šolstva, dobili pa smo tudi nov zakon o višjem in visokem šolstvu. Zasnove za preobrazbo srednjega šolstva bodo v kratkem dane v javno razpravo, v kateri naj bi imelo odločilno besedo združeno delo, vsaka temeljna in osnovna organizacija združenega dela.

Pri obravnavi preobrazbe usmerjenega izobraževanja se bomo zaenkrat zadržali na preobrazbi sedanjega srednjega šolstva. Kakšne so njegove pomanjkljivosti, ki zahtevajo bistvene spremembe? Naštetimo vsaj nekaj najpomembnejših:

— Sedanje srednje šolstvo je bilo prešibko povezano z združenim delom, le-to pa je zelo pomanjkljivo načrtovalo svoje kadrovske potrebe. Vpis na srednje šole je bil pogosto odvisen od prostorskih zmogljivosti posameznih šol, ne pa od dejanskih potreb. Zato je prihajalo do viškov ali primanjkljajev določenih poklicnih profilov.

— Vsebina vzgojno izobraževalnega dela ni vselej ustrezala potrebam, ki bi zagotavljale uspešno vključevanje mladine v delo, srednje šole pa so bile s svojo dejavnostjo premalo usmerjene v izobraževanje odraslih (ob delu in iz dela).

— Srednje šole so bile vsebinsko in organizacijsko zaprte in prehajanje iz šole za en poklicni profil v šolo za drugi, ali v nadaljnjo šolo (npr. iz poklicne v tehniško) je bilo v večini primerov onemogočeno zaradi številnih ovir. Razen tega je dosedanji srednješolski sistem s svojo prakso in miselnostjo neprestano utrjeval razlike med umskim in ročnim delom, namesto da bi jih odpravljali. Učenec s končano poklicno šolo je lahko le s težavo nadaljeval šolanje na tehniški šoli; potrebni so bili izpiti, običajno pa je moral začeti kar v prvem razredu, kakor da ne bi predtem že končal dve- ali triletno poklicno šolo. To je bil eden izmed vzrokov socialnega razlikova-

nja, ki mladini in odraslim ni dajal enakih možnosti za nadaljevanje izobraževanja v skladu z njihovimi sposobnostmi in interesi.

— Med posameznimi stopnjami šol (osnovna šola — srednje šole — višje in visoke šole) ni bilo dovolj usklajenosti in vsebinsko nepretrgane rasti, zato se je učna snov večkrat ponavljala, kar je predstavljalo izgubo časa.

— V sedanjem sistemu se morajo mladi odločiti za poklic že takoj po končani osnovni šoli, ko še ne morejo dovolj spoznati in preizkusiti svojih sposobnosti. To pa je večkrat vzrok za neuspeh v napačno izbrani srednji šoli oziroma poklicu.

— Razdrobljena mreža srednjega šolstva ne zagotavlja dovolj smotrne in gospodarne porabe družbenih sredstev, ki so namenjena za vzgojo in izobraževanje. Prav gotovo se ne izplača, da bi vsaka občina ali regija izobraževala mladino in odrasle za vse poklice, ki so na tem področju potrebni gospodarstvu in družbenim službam. Nemogoče bi bilo za to zagotoviti vse materialne in kadrovske pogoje. Zelo nesmotrno bi bilo npr., če bi poleg treh obstoječih lesarskih šolskih centrov, ki zadoščajo potrebam cele republike, ustanovili kje še četrtega. Pri tem pa seveda ne izključujemo možnosti za odpiranje dislociranih oddelkov, če so takšne potrebe (npr. oddelek lesarske tehniške šole v okviru izobraževalnega centra Lesne).

— Za učence srednjih šol je premalo prostora v domovih, kar močno omejuje mlade ljudi pri dostopnosti do izobraževanja v skladu z njihovimi sposobnostmi in interesi.

— Učni načrti srednjih šol so prenatrpani, osip v teh šolah je večinoma prevelik, učni načini in oblike pouka pa so pretežno takšni, da ne navajajo učencev na aktivno, samostojno delo in uporabo virov znanja.

— Učenci srednjih šol nimajo dovolj možnosti, da se v času šolanja uveljavijo kot mlade osebnosti v samoupravnem življenju šole, vzgoja s samoupravljanjem in za samoupravljanje pa se prepočasno uveljavlja.

To je le del pomanjkljivosti našega sedanjega srednješolskega sistema. Že omenjeni kongresni resoluciji pa zastavljata za preobrazbo celotnega vzgojno izobraževalnega sistema naslednja izhodišča:

— Vzgoja in izobraževanje morata biti usklajena z zgodovinskimi cilji in vodilno vlogo delavskega razreda — torej morata imeti razredni značaj. Naš delavski razred ustvarja družbene, politične in gospodarske pogoje za osvoboditev dela in prehod v brezrazredno družbo, zato mora biti vzgojno

izobraževalno delo zasnovano na marksističnih idejnih osnovah.

— Vzgoja in izobraževanje morata oblikovati znanstveni pogled na svet in usposablјati za znanstveni način mišljenja.

— Vzgoja in izobraževanje nista dve ločeni področji, temveč celovit proces, ki naj omogoči vsem aktivno pridobivanje znanja, polni razvoj sposobnosti vsakega posameznika, oblikovanje svetovnega nazora ter takšnih moralnih stališč in družbenih odnosov, ki so v skladu s cilji naše samoupravne socialistične družbe.

— Samoupravljanje, ki mora postati tudi vzgojno izobraževalno načelo, je edina pot, po kateri lahko mladega človeka pripravimo za delo in življenje v samoupravni družbi. Zato mora vsak učenec v šoli čutiti samoupravljalški odnos na svoji koži, kar pomeni, da morajo biti odnosi človeški, da mora biti enakopravni soudeleženelec in soustvarjalec vzgojno izobraževalnega procesa itd.

— Vzgojno izobraževalni sistem mora biti demokratičen, mladini in odraslim mora zagotavljati čimbolj izenačene možnosti za vzgojo in izobraževanje ter odpravljati socialne razlike.

— Izobraževanje mora postati permanentno — vsak se mora izobraževati, dokler dela in zato je treba vsem omogočiti, da bodo imeli skozi vso delovno dobo odprte možnosti za nadaljnje izobraževanje in poklicno usposabljanje v skladu s svojimi sposobnostmi in interesi ter potrebami združenega dela.

— Vzgoja in izobraževanje sta sestavni del obnavljanja družbe in morata biti zato v skladu s sedanjimi in prihodnjimi potrebami človeka in združenega dela.

— Vzgojno izobraževalno delo mora biti zasnovano tako, da bodo učenci v njem resnično delali in se usposablјali za delo. Zato morajo biti delovna vzgoja, vzgoja za ustvarjalnost pri delu, povezovanje vzgoje in izobraževanja s proizvodnjo in družbeno koristnim delom in samoupravljalsko prakso bistvene sestavine. Učence bo treba že v času šolanja načrtno povezovati z življenjem in delom delovnih organizacij.

— Celotni vzgojno izobraževalni sistem mora biti zgrajen tako, da bo omogočal brez premostljivih ovir prehajanje iz šole v šolo, iz dela v šolo, iz šole v delo.

Prihodnjič bomo spoznali zasnove preobrazbe usmerjenega izobraževanja v SR Sloveniji.

Miroslav Faletov

(Nadaljevanje s 6. strani)

Edvard Naglič: »Dohodek ni najboljši, vendar sem zadovoljen.« — foto: Franc Jurač

»Za delo, ki ga opravljam, se mi zdi, da ni najbolje plačano. Lahko bi bilo boljše. Sicer pa, z zaslužkom sem kar zadovoljen...«

Ker je Edvard Naglič eden tistih, ki ne govori rad o sebi, ga nismo radi predolgo motili pri delu. Zaupal nam je še, da ima iz partizanskih dni več priznanj in odlikovanj, da bo letos odšel v pokoj ter da tudi v pokoju ne bo mogel mirovati. Tudi njegovi sodelavci ga imajo radi, kajti Edvard Naglič je eden tistih delavcev, ki ne pozna počitka. In za konec naj pripišemo: Želimo mu, da bi zaslužen pokojnino užival vrsto let.

F. Jurač

MIR '75 - 30 OZN

V dnevnem tisku smo zasledili novico, da bo mednarodna likovna prireditev MIR '75 — 30 OZN v Slovenjem Gradcu podaljšana do meseca junija. Zaposili smo sekretarja mednarodne prireditve MIR '75 — 30 OZN Nika R. Kolarja, da nam je pripravil krajši prispevek o tej veliki prireditvi.

Mednarodna likovna razstava angažirane figurativne likovne umetnosti MIR '75 — 30 OZN, ki je bila prirejena v prostorih Umetnostnega paviljona v Slovenjem Gradcu ob jubileju OZN, predstavlja likovna dela 210 likovnih umetnikov iz 40 držav, članic OZN.

Razstavljeni likovni deli so ustvarjeni predvsem v oljni tehniki, grafičnih tehnikah, plastike in fotomontaže. Vsebinsko se nanašajo na angažirane figurativne smeri, ustvarjene v boju za socialno angažiranje, na protivojno tematiko, na varstvo narave in človekovega okolja ter druga področja, ki opozarjajo svet na morebitne katastrofe.

Razstava je odprta od 19. oktobra 1975 in bo podaljšana do junija letos. Iz podatkov, ki jih ima na razpolago sekretariat mednarodne prireditve, je razvidno, da si je razstavo v štirih mesecih ogledalo prek 21.000 obiskovalcev. Predvsem so bili to učenci in dijaki osnovnih in srednjih šol, ki so imeli strokovno vodstvo pri ogledu.

Pred desetimi leti je Umetnostni paviljon v Slovenjem Gradcu organiziral prvo tovrstno manifestacijo, ki mu je zapustilo izjemno število likovnih umetnin za stalno zbirko. Tudi ob razstavi MIR '75 — 30 OZN se je 18 jugoslovanskih in 37 tujih likovnih umetnikov odločilo podariti svoja dela v prej omenjeno zbirko.

Niko R. Kolar

O odmevnosti mednarodne likovne prireditve doma in v tujini bomo poročali v prihodnji številki »Viharnika«.

Uredništvo

Mir '75 — 30 OZN — Jože Spac: Eksplozija, barvni sitotisk 1974

Mir '75 — 30 OZN — Franc Mesarič: Interieur motel, acryl 1975

ZAKAJ TAKO?

Letošnje leto poteka v znamenju boja proti alkoholizmu in narkomaniji — v Sloveniji okoli 80.000 alkoholikov — v koroški regiji približno 2000 — ali je to potrebno?!

Da bi dali tudi v našem glasilu svoj prispevek k boju proti alkoholizmu in narkomaniji, smo se odločili, da posvetimo nekaj prostora tej problematiki. Za sodelovanje smo zaprosili dr. Franca Hebra iz Dravograda, zdravnika, ki veliko svojega časa posveča delu z alkoholiki oziroma delu v klubu zdravljenih alkoholikov v Dravogradu.

Alkoholizem je bolezen, ki prinaša s seboj hude družbene in socialne probleme. Ta bolezen je žal pri nas močno razširjena in postaja družbeni problem. V Sloveniji je okrog 80.000 alkoholikov, vedeti pa moramo, da so zaradi alkoholizma prizadeti tudi družinski člani; na vsakega alkoholika dva do trije.

Z alkoholizmom se ne srečujemo samo pri nas, problem je tudi v ostalih delih sveta. Po nekaterih ocenah je v svetu okoli 30 milijonov alkoholikov. Med odraslimi je 15% alkoholikov, nadaljnjih 15% pije prekomerno in se nevarno približuje diagnozi alkoholik. Dokaz za to trditev je potrošnja alkohola v Sloveniji; v letu 1970 je znašala 15,5 litra čistega alkohola na prebivalca, v letu 1974 pa je narasla že na 18 litrov na prebivalca.

Pogosto slišimo vprašanje: kdo je alkoholik? Po definiciji svetovne zdravstvene organizacije smatramo za alkoholika

vsakega, ki trajno in čez mero uživa alkoholne pijače in je pri njem odvisnost od alkohola takšna, da ga privede do okvar psihofizičnega zdravja, škode v ekonomskem in socialnem pogledu in do motenj v odnosih z okolico. Seveda vsi znaki, kot je to pri drugih boleznih, ne nastanejo naenkrat. Zato imamo za alkoholika že tistega človeka, ki kaže začetne znake te bolezni.

Za vse bolezni velja, da jih je potrebno v prvi vrsti preprečevati in če nastanejo, zdraviti. Zato je boj proti alkoholizmu in narkomaniji sestavni del preprečevanja in zdravljenja. Za uspešno bojevanje proti tako hudi bolezni je treba pridobiti čimveč ljudi, ki med seboj sodelujejo in delajo po enotnem načrtu. Vsem mora biti jasno, da se mora boj začeti že pri vzgoji in izobraževanju, nadaljevati na delovnih mestih, v socialnem skrbstvu, skratka na vseh ravneh naše samoupravne socialistične skupnosti.

Omenil sem že, da se bolezen razvija v večih obdobjih. V prvem obdobju čutijo bolezen le v najožjem krogu svojci. Takrat alkoholik še pazi, da navzven ohranja ugled in zato prikriva svojo bolezen. Do nesporazumov pa prihaja doma, ker ne izpolnjuje obveznosti do družine. Prihaja do preprirov, pretefov, svojci, predvsem otroci, so čustveno prizadeti, pokažejo se vzgojne motnje — družina propada materialno in socialno.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Kakšen odgovor bomo dali mladi generaciji

Ukinjena industrija — odliv delovne sile — некоč topli partizanski domovi so ostali prazni in nemi. Zakaj tako?

Kraj Mislinje, v njem pa Žaga Mislinje in Gozdarstvo Mislinje, leži na pol poti med Slovenj Gradcem in Velenjem pod obronki Pohorja. Pred vojno je bil kraj za takratne razmere industrijsko razvit. Obdajali so ga, in te imamo še danes, veliki in bogati gozdovi. V kraju je bila žaga s tremi polnojarmeniki, sodarna, zabojarina, kovačnica in tovarna lepenke Mislinja. Med narodnoosvobodilno vojno leta 1942 so borci Pohorskega bataljona tovarno požgali, ker jo je upravljal zloglasni izdajalec slovenskega naroda grupenfürer Vermahta, imenovan Žuka. Po vojni je bila tovarna delno obnovljena, vendar ni izdelovala lepenke, temveč lesovino za tovarno lepenke v Podvelki. Leta 1950 je nehala obratovati, stroji so bili demontirani in odpe-

ljani v Podvelko, v njenih prostorih pa so se naselili ljudje, čeprav ti prostori niso primerani za bivanje. Turbino so nekaj časa uporabljali za pogonjanje elektromotorjev, ki so dajali električno energijo za razsvetljavo kraja in pogon gozdne železnice. Z izgradnjo gozdnih cest je bila znamenita mislinjska železnica ukinjena.

Leta 1962 in 1963 so nehale obratovati električna centrala, sodarna in zabojarina, ker so poslovala z izgubo. To pa je pomenilo postopno nazadovanje nekdanj industrijskega kraja. Res, da so v prostorih sodarne ustanovili obrat konfekcije zaščitnih oblek, v novjšem času tudi smučarskih hlač, toda izdelki, ki jih ta obrat izdeluje, na tržišču ne gredo v promet. Tako tudi temu obratu grozi, da ga bodo zaradi izgub ukinili. Ustanovili so tudi mehnično delavnico, vendar bodo tudi to v kratkem preselili v Pameče in odnesli še tisti del

sredstev, ki jih je prispevala k razvoju kraja.

Moral sem naštetati ta dejstva, čeprav nisem povedal veliko, prav gotovo pa ne vsega, kar bi bilo potrebno povedati. Krajevna skupnost Mislinje šteje danes 3002 prebivalca in od teh jih je na področju krajevnih skupnosti zaposlenih le 380; to so obrtniki, gozdni delavci, delavci žage in prosvetni delavci. Vsi ostali krajanje so zaposleni izven kraja; v občini Slovenj Gradec jih je zaposlenih 136, v občinah Dravograd, Ravne na Koroškem in Velenje je zaposlenih 602, v tujini pa jih je 50. Osnovno šolo Rada Iršiča v Mislinju obiskuje 476 učencev, letno zaključijo šolanje 55 otrok. Ti podatki za krajevno skupnost Mislinje niso razveseljivi; pomenijo, da se bo stanje zaposlenih v krajevni skupnosti še manjšalo. To pa pomeni za krajane manj denarja, s katerim bi lahko reševali krajevne probleme. Res, da so krajanje precej uredili: nove prostore za splošno in zobozdravstveno ambulanto, iz samoprispevka asfaltirali dve cesti vendar ni denarja za ureditev še nekaterih nujnih stvari. V situaciji kakršni se nahaja krajevna skupnost Mislinje sedaj, pa je skoraj nerešljiv problem kadrov. Večina strokovnih kadrov s področja krajevnih skupnosti odhaja na delo drugam. Delovne organizacije v drugih občinah pa ne kažejo interesa za razvoj kraja. V nobenem planu ni predvidena gradnja kakšnega obrata v Mislinju, pa čeprav imajo te organizacije od dela Mislinjčanov določene koristi. TOZD Žaga Mislinje se je leta 1963 delno modernizirala, toda ta modernizacija je kraju nudila to, da se je število delovnih mest v kraju zmanjšalo.

V srednjeročnem razvojnem načrtu Lesne Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, za leta 1971—1975 je zapisano, da se do leta 1975 predvideva razširitev lesne industrije v tem kraju. S tem bi delavcusekaču omogočili, da ne bi bil celo delovno dobo samo sekač, temveč da bi lahko po določenih letih dela v gozdu delal v predelovalni industriji in imel lepše in lažje življenjske in de-

lovne pogoje. Toda letošnji zbor delavcev TOZD Žaga Mislinje, na katerem smo razpravljali in sprejemali srednjeročni razvojni program za leta 1976—1980, me je silil k razmišljanju. V tem programu piše za področje Mislinje tole: če se bi našel proizvod, ki bi bil rentabilen in ekonomičen in če se bodo našla sredstva, se bo nekaj gradilo. Kolikor takšnega proizvoda ne bi našli, pa se predvideva samo modernizacija žage. To me je spravilo tudi na te misli: kje so tisti načrti, ki smo jih sprejeli z srednjeročnim načrtom za leta 1971—1976, kdaj bo prišel na vrsto tudi kraj, ki je do sedaj solidarnostno sofinanciral gradnje v drugih krajih, in to Pameče, Otiški vrh, Prevalje in Radlje ob Dravi. Bojim se, da bo modernizacija žage kraju in ljudem prinesla ponovno zmanjšanje delovnih mest. Ne samo jaz, tudi drugi Mislinjčani se sprašujemo, kako je mogoče, da smo danes, 31 let po osvoboditvi, manj razviti kot pred vojno. Vprašujem se, kako to, da se kraji, ki smo jim Mislinjčani pomagali do razvitosti, ne čutijo dolžne, da store kaj za razvoj kraja, zakaj ne združijo sredstev in s skupnimi močmi postavijo kak industrijski obrat, ki bi v kraj prinesel nov napredek in več delovnih mest za Mislinjčane. Zakaj tako razmišljam? Med vojno je kraj veliko prispeval in dal mnogo žrtev. Danes pa otroci teh žrtev iščejo delo drugod, tudi v tujini. Glažuta, Komisija in vsi ti некоč naseljeni kraji in zaselki, ki so nudili partizanom toplo zavetišče, pa ostajajo nemi, prazni in hladni.

Nisem lokalpatriot, kar si morda kdo misli, ampak zelo me muči, kako bomo mladi generaciji odgovorili na vprašanje, kaj in koliko smo storili za napredek kraja. In to vprašanje nam bodo prej ko slej postavili. Zdi se mi, da smo se spremenili v rezervat cenene delovne sile za razvitejša kraja.

To svoje pisanje naj končam s trditvijo: še je čas, da začnemo s skupnimi močmi razmišljati, kaj bomo storili, da bomo omogočili kraju tak razvoj, kot si ga zasluži. Dajmo, potrudimo se, da bomo lahko mladi generaciji pokazali, kaj smo storili zanjo in za kraj.

Ivan Ogriz

(Nadaljevanje z 8. strani)

Nekoliko kasneje se prične tudi družbeni propad alkoholika. Izgublja ugled med sodelavci, ogroženo je njegovo delovno mesto, pogosto pa tudi izgubljeno. V te nesreče zabrede alkoholik zaradi spremenjenih lastnosti svoje osebnosti. Postane psihičen in fizičen suženj alkohola.

Psihična odvisnost se kaže v tem, da je sposoben alkoholik reševati svoje vsakodneвне probleme le ob uživanju alkohola. Brez njega ne more delati, misliti in je nezadovoljen. Fizična odvisnost alkoholika se pojavi po daljšem čezmernem pitju. Kemični procesi v organizmu se tako spremenijo, da lahko potekajo le ob prisotnosti alkohola. Alkoholiku se tresse roke, sposobnosti za delo nima, dokler ne dobi običajne količine alkohola. Če tega ne dobi, je nemiren, se tresse, boli ga glava, bruha in ima bolečine v želodcu.

Pogosto si alkoholik želi, da bi lahko pil zmerno. Kako rad bi popil samo kozarček ali dva, potem pa odnehal. Vendar tega ne zmore, ker izgubi kontrolo nad popito pijačo. Po prvem kozarčku pije tako dolgo, da se popolnoma opijani.

Alkoholik postane sebičen, prepirljiv, nagnjen k lažem, izmika se delovnim nalogam in drugim obveznostim. Zaradi lastne obrambe se nauči manipulirati s svojci, sodelavci in nadrejenimi. Zaradi tega postaja čedalje bolj nepriljubljen, osamljen in nazadnje ostane sam — prostane izrazito hud družbeni problem.

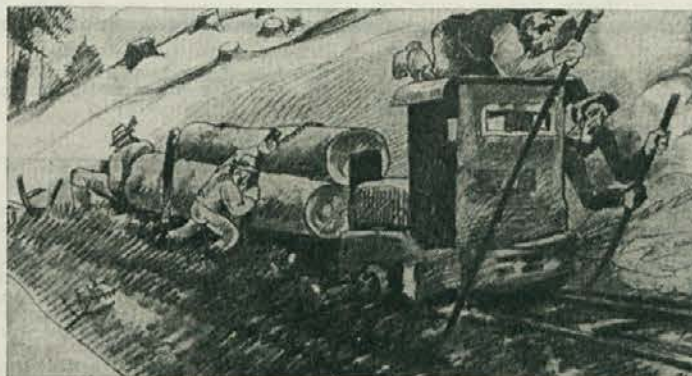
Pogosto s sprašujemo, zakaj lahko nekateri postanejo alkoholiki? Sliši se o posebnem tipu človeka, ki je nagnjen k vsem možnim oblikam družbenega iztirjanja. Običajno je resnica drugačna. Znano je, da

prav iz družin alkoholikov prihajajo novi bolniki. Vendar bolezen ni dedna. Tudi v družini v odnosu očim — pastorek pogosto postane pastorek alkoholik. V veliki večini primerov gre torej za vpliv okolja na posameznika.

Alkoholizem je zelo pogost pojav pri določeni vrsti poklicev; na primer pri terenskih delavcih. Veliko možnosti ponujajo tudi naši običaji; pijemo ob rojstvih, ob porokah, ob smrti, ko gradimo hišo pa tudi, če nam ta pogori. Pijemo na veselje, na žalost, za korajžo, če smo razočarani in še bi lahko našteval.

Zal prihajajo do alkohola že zelo zgodaj tudi otroci. Mnogim ljudem se zdi povsem razumljivo, da se vsakodnevna žega gasi z moštom, to pa dovoljujejo tudi otrokom. Resneje pa se fantje in dekleta srečujejo z alkoholom v dobi pubertete. Če živi mlad človek v okolju, kjer se mnogo popiva, je velika verjetnost, da bo sčasoma tudi sam postal član, na žalost velike »družine alkoholikov«. V začetku bo težko prenašal že majhne količine alkohola. S »treniranjem« pa si pridobi sposobnosti prenašanja vedno večjih količin zaužitega alkohola. Ljudje radi rečejo: »Ta ga pa prenese, to je pa dober pivec.« Naraščanje sposobnosti prenašanja vedno večjih količin alkohola je eden najbolj zanesljivih znakov prekomernega uživanja in znak razvoja alkoholne bolezni. Taka odpornost je le kratkotrajna. Sčasoma prične upadati in že se pojavijo različne motnje v človekovem psihofizičnem počutju. Pot mladega človeka od popolne abstinence pa do alkoholika je lahko prehojena kaj hitro.

Dr. Franc Heber,
Dravograd

»Naj še kdo reče, da nimamo moderne tehnike.« — foto: Franc Jurač (po originalni risbi)

Smrt kosi med našimi sodelavci

Naši upokojenci so živa zgodovina gozdarstva in težkega gozdnega dela. S smrtjo vsakega izmed teh izgublamo živo pričo naše preteklosti, živ almanah naših uspehov in razvoja. S svojim delom so ti ljudje v naših mislih in čustvih zapustili globoko vtisnjene sledove spoštovanja in spomina, ki bo še dolgo živel med nami.

V TOZD Gozdarstvo Mislinja, ki ima 100-letno tradicijo stalnega in organiziranega dela, so ti ljudje dragocene in zlahkne priče nekdanjega življenja in dela iz zgodovine naše stroke. Žal pa je teh prič vedno manj, saj neusmiljena smrt kruto in neusmiljeno ugaša njihova življenja.

Ignac Skarlovnik

Dne 7. januarja 1976 nas je nenadoma zapustil IGNAC-NA-CA SKARLOVNIK, dolgoletni član našega kolektiva, sekač, gojitelj, volar in čudovit človek. Rojen je bil leta 1907 pri Skarlovniku v številni »holcarski« družini. Kot najstarejši se je moral že kot mlad pobit spoprijeti s težkim delom in tako pomagati preživljati številno družino. Vednih in brezbriznih otroških let ni poznal, saj je iz njega težko gozdno delo naredilo celega moža. To ni bilo delo, ki bi ga lahko primerjali z današnjim. To je bilo garanje v »slogu« od zore do mraka brez dopusta in zadostnega počitka. Oprema za delo je bila slaba, zaščitnih sredstev niso poznali. Takrat ni bilo razumevalje besede delodajalca, prisoten je bil le strah, kaj bo prinesel jutrišnji dan. Tako delo je nudilo »holcarjem« le malo veselja in vedrine. Svojo bolečino so zatajevali s požiranjem grenkobe in srepimi pogledi v zeleno planino. Vendar takšno življenje iz našega Naca ni napravilo zagrenjenega čudaka, temveč vedrega, skromnega in odkritosrčnega, klenege in poštenega moža. Ob opravljanju svojega dela je doživel več težkih delovnih ne-

zgod, vendar jih je s svojo vztrajnostjo znal preboleti in se vedno znova vračati v gozd. Leta 1939 si je ustvaril družino, z ženo sta svoje tri sinove znala vzgojiti v poštene in pridne člane naše družbe. Naca je bil navdušen čebelar in pri »muhah« je preživel mnogo vedrih uric.

Vojne tegobe mu niso prizanesle, njegova zavedna hiša je bila stalno bivališče pohorskih partizanov. Leta 1944 se je sam aktivno vključil v NOB in kot borec sodeloval pri bojih za osvoboditev Ljubljane. Že julija 1945 ga srečamo na delu v gozdu. Delal je na Glažuti, Komisiji in Tolstem vrhu: poleti kot sekač in gojitelj, pozimi pa kot volar pri spravihi in prevozu lesa do takratne gozdne železnice. Tudi v teh časih je delal po ves dan, saj je porušena domovina zahtevala od vsakega nadčloveške napore.

Nace je bil eden tistih delavcev, ki so skromni, kot znajo biti le gozdni delavci, in z velikimi žrtvami ogromno prispeval za naše lepše življenje, ki ga danes živimo in ga včasih ne znamo dovolj ceniti. Tem čudovitim ljudem veliko dolgujemo in naš dolg je, da znamo ceniti in spoštovati njihove vlozene napore ter da branimo našo svobodo, delo in življenje. Teh ljudi ne smemo pozabiti, saj njihovih vloženih naporov v to, kar danes imamo, ne bomo mogli nikdar poplačati.

Bil je član takratnega delavskega sveta in član raznih komisij in s svojo preudarno besedo veliko pomagal pri dobrem gospodarjenju obrata. Upokojen je bil leta 1962 v avgustu z 38 leti priznane delovne dobe. In če bi k tem letom prištel še čas, ki ga je kot otrok-delavec prebil v gozdu, bi lahko napisali, da je prebil na delu v gozdu skoraj pol stoletja. Leta 1972 se je z družino preselil v Mislinjo, vendar je le kratek čas lahko užival zaslužen pokoj v kraju, ki ga je imel rad.

Kot uglednega in čudovitega človeka ga bomo njegovi sodelavci ohranili v trajnem in lepem spominu.

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je nenadoma zapustil zlati mož, oče in stari oče Ignac Skarlovnik iz Mislinje. Vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, mu darovali cvetje in vence, se iskreno zahvaljujemo. Posebej se zahvaljujemo TOZD Gozdarstvo Mislinje, sindikalni organizaciji, inž. Jožetu Fileju za poslovilne besede ob odprtju grobu in direktorju TOZD Gozdarstvo Mislinje tovarišu Ivanu Lekšu za vso pomoč, ki nam jo je nudil v težkih trenutkih. Zahvala tudi pevcem iz Sentilja, godbi iz Slovenjega Gradca in vsem ostalim, ki so z nami sočustvovali ali kakorkoli pomagali.

Zalujoči: žena Ana, hčerke Tončka, Olga in Pepca z možmi ter šest vnukinj

Glasilo VIHARNIK izdaja Lesna Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, o. sol. o. Naklada 4800 izvodov. Glasilo ureja uredniški odbor: Marijan Baškovič, inž., Anica Klavž, Andrej Šertel, dipl. inž., Ivan Štruel, Saša Pirkmajer, dipl. inž., Gerta Jernej in Jurij Šumečnik — odgovorni urednik. Tehnični urednik Bruno Znidaršič. Objavljenih rokopisov ne vračamo. Tisk in klišej: CGP Mariborski tisk, TOZD Tiskarna, 62000 Maribor, marec 1976

Franc Ovčar

Kmalu za Nacem je smrt pobrala enega naših najstarejših upokojencev. Dne 20. januarja 1976 je umrl FRANC OVČAR. Rojen je bil novembra 1897 na Pačnikovem na Tolstem vrhu. Tudi on je že kot otrok, star 12 let, pričel delati v gozdu. Mladost je preživel na Friškovečevem, pozneje pa se je za stalno naselil pod Črnim vrhom. Prva svetovna vojna mu je kot avstro-ogrskega vojaku krepko pokazala zobe, zaključil pa jo je kot borec za Slovensko Koroško.

Kmalu po vrnitvi domov je pričel delati v gozdu kot sekač, gojitelj in volar v Jamovici, Gavgarci, Skarlovju in celo na Gradišču pri Lužniku in Pergerju, po končani drugi svetovni vojni pa pri tedanjih gozdni upravi Mislinje.

Na Ovčarjevem si je ustvaril družino. Njegova hiša je bila daleč naokrog znana kot gostoljubno zavetišče, pri katerem so se radi ustavljali gozdarji, lovci in drvarji.

Čudovita samota visokega Pohorja, v kateri je prebi-

val, ga je plemenitila, ohranila zdravega, vedrega in bistrega moža vse do smrti. Tudi najhujše zime, ko je sneg zametel njegovo bajto do strehe in po tri mesece ni mogel v dolino, ga niso omajale v njegovi ljubezni do neoskrunjene in samotne narave. Poznal je vsako ped planine in vsako živo bitje na njej. Garaško delo ga ni spremenilo v malodušnega nergača, nasprotno, vedno je bil prijazen in veder možak.

Upokojen je bil leta 1955, vendar je še dolgo po tem rad pomagal pri delu v gozdu ali pa zapregel voliče. Tudi on je — kot Nace — gozdu posvetil skoraj pol stoletja svojega življenja. Prijetno ga je bilo poslušati, kadar se je razgovoril o starih »holcarskih« navedah.

Vesel je bil vsakega obiska in z njegovo že pokojno ženo Liziko sta bila prav užajljena, če se gozdarji niso oglasili pri bajti.

V zadnjih letih je pričela njegova življenjska moč pešati; pokazale so se posledice težkega in garaškega življenja. Vsi smo pričakovali, da bo naš Franc še dolgo vlek, vendar narava tudi najtršemu ne prizaneša.

22. januarja smo se poslovili od moža iz najstarejše generacije, tiste, ki je bila živa priča naše preteklosti in polpreteklosti. Z njim je legel v grob tisti del naše zgodovine, ki je čez svoje hrbe prenesel najtežje trenutke naše domovine. Z njim je odšel lik moža, skromnega, delavnega, zdravega in čudovitega moža, ki je v samoti pohorskih gozdov živel po načelu: živi zdravo v naravi.

Spomin na Franca, zlahtno pohorsko in »holcarsko« korenino, bo še dolgo živel med nami.

Jože Filej, inž.

Rajko Založnik

PREZGODNJA SMRT SODELAVCA

V TOZD Gozdarstvo Mislinje smo se 20. novembra 1975 poslovili od komaj 32-letnega sodelavca Rajka Založnika.

Rojen je bil 24. novembra 1943 na Kunejevem v »holcarski« družini. Mladost je preživel doma in čim je odrasel, si je zelo želel zaposliti se v tedanjem gozdarskem obratu. Žal njegovi mladostni želji takrat nismo mogli ugoditi, saj je nova tehnologija v gozdarstvu in gozdnem delu po-

trebovala vedno manj gozdnih delavcev.

Ko je odslužil vojaški rok, se je zaposlil na žagi v Mislinji, pozneje v »Novi opremljeni« v Slovenjem Gradcu. V našo TOZD je prišel v jeseni leta 1971. Vesel je bil dela v gozdu. Čeprav je opravljal težko delo sekača, je bil ob delu vedno vester, priden in skromen delavec. Največ je delal v revirju Mislinja. Žal pa mu je že po dveh letih dela zahrbtna bolezen onemogočila, da bi lahko opravljal delo. Prestal je težko operacijo, vendar se mu zdravje ni dosti izboljšalo. Le z največjim naporom in voljo je lahko opravljal delo cestarja. Zdravje pa mu je neustavljivo pešalo in vsa zdravniška veda je bila brez moči. Umrl je mlad, šele na začetku življenja, 18. novembra 1975.

Zapustil je ženo in tri mlade otročičke, stare od enega do petih let. Obvezuje nas, da pomagamo družini in ji vsaj nekoliko poskušamo olajšati nenadomestljivo izgubo moža, očeta in hranitelja.

Kot marljivega in discipliniranega delavca bomo ohranili Rajka Založnika v trajnem spominu.

Jože Filej, inž.

GLAS MLADIH

MLADI V LESNI SE ORGANIZIRAJO

USTANOVNA KONFERENCA ZSMS — IZVOLJEN KOORDINACIJSKI SVET ZSMS LESNA, SLOVENJ GRADEC — NALOGE MLADIH IN POTREBA PO IDEJNOPOLITIČNEM IN STROKOVNEM USPOSABLJANJU

V soboto, 14. februarja, je bila v TOZD TIP Otiški vrh ustanovna konferenca ZSMS Lesna, Slovenj Gradec. Mladi delavci naše OZD so v svoji sredi pozdravili goste: Faniko Lapornik, članico predsedstva ZSMJ in ZSMS, Milana Klemenca, sekretarja predsedstva občinske konference ZSMS Ravne na Koroškem, Maksa Vončino, sekretarja sveta ZK Lesne, Metoda Sekirnika, predsednika konference OO ZSS, Jurija Sumečnika, v. d. šefa splošnega sektorja pri skupnih službah, Jožeta Pučka, mentorja mladih, Toneta Potočnika, gostitelja in direktorja TOZD TIP Otiški vrh, in predstavnike mladih iz GLIN Narzje in Marlesa iz Maribora.

V razpravi po poročilu predsednika pripravljalnega odbora za ustanovitev organizacije ZSMS Lesna so mladi in gostje poudarili, da je v času, ko se borimo za stabilizacijo gospodarstva in dosledno uvajanje samoupravnih in delegatskih odnosov v kolektivih delovnih organizacij, kakor nam jih narekuje ustava in dokumenti ZKJ, nujna taka organiziranost mladih, ki jim bo omogočila aktivno in ustvarjalno delo v svojem TOZD, v družbenopolitičnih organizacijah, predvsem pa v ZSS in ZK ter v samoupravnih organih TOZD in OZD Lesna, Slovenj Gradec.

Ugotovili so, da so njihove bodoče naloge predvsem:

- razvijanje samoupravnih in delegatskih odnosov,
- aktivno delovanje in sodelovanje z ZS in ZK, v delavski kontroli in drugih organih upravljanja,
- idejnopolitično in strokovno usposabljanje članov ZSMS, skrb za izobraževanje ob delu,
- reševanje stanovanjskih problemov mladih,
- večja skrb pri navezovanju stikov mladih s štipendisti naše delovne organizacije,
- angažirati se bodo morali ob sprejetju zakona o združenem delu in aktivno delovati na področju družbene samozaščite.

Mladi bodo morali v bodoče skupno s konferenco ZS in OO ZSS po TOZD sodelovati pri sprejemanju in planiranju nalog, ki so pomembne za razvoj delovne organizacije. Ena izmed ugo-

tovitev in sklepov konference je bila, da se bodo mladi aktivneje vključevali v inovacijsko in racionalizacijsko dejavnost v svoji delovni sredini.

Da bi lahko vse te naloge, ki jih ni malo in niso lahke, izpolnjevali usklajeno v vseh OO ZSMS po TOZD, so se odločili, da ustanove skupen usklajevalen organ — koordinacijski svet. Na konferenci so izvolili delegate posameznih OO ZSMS po TOZD v ta svet, izvolili predsednika, sekretarja in mentorja koordinacijskega sveta in program dela za obdobje od februarja do maja 1976.

Janez Skerlovnik

PREJELI SMO

Koroški aeroklub nam je poslal sledeči dopis z željo, da z njegovo vsebino seznanimo mlade:

V letu 1976 prireja Koroški aeroklub teoretični pouk in praktično šolanje jadralnih in motornih pilotov.

Za potrebe praktičnega pouka ima klub naj sodobnejša jadralna in motorna letala ter dovolj izkušenih učiteljev, ki vam bodo nudili strokovno znanje, predvsem pa varno letenje.

Vsem, ki se zanimate za letalski šport in ki nameravate izbrati poklic letalca-pilota, priporočamo, da izkoristite ugodno priložnost. Na tak način je pričela večina dobrih pilotov potniških velikanov svojo kariero. Dokaz temu je, da vse letalske družbe izbirajo največ pilotov ravno iz vrst nekdanjih dobrih športnih pilotov, ki so se šolali na travnatih terenih športnih letalskih klubov. Postati vojni pilot pa je mogoče le prek letalskih šol aeroklubov.

Pogoj, da postanete dobri piloti jadralnih in motornih letal, je predvsem veselje, delavnost in trdna volja ter seveda zdravje.

Koroški aeroklub Slovenj Gradec, letalska šola

MLADI IZVOLILI MENTORJA

Že v poročilu iz ustanovne konference ZSMS Lesna, Slovenj Gradec, je zapisano, da so mladi izvolili svojega mentorja, našega delavca, ki bo mentorsko pomagal predvsem koordinacijskemu svetu. Mentor je tovariš Jože Pučko. Ni naš namen, da bi ga podrobneje predstavljali, pa vendar je prav, da o njem zapišemo tole: pri naši delovni organizaciji je vse od konca vojne, član ZK pa od leta 1948.

Nismo si mogli kaj, da se ne bi oglasili pri njem in mu postavili nekaj vprašanj.

»Zanima nas, kako ste kljub svojim delovnim obveznostim pristali na mentorstvo mladim, ne da bi vas bilo treba prepričevati in prositi?«

»Vedno, že iz mladosti sem, me je družbenopolitično delo pritegovalo in zanimalo, zlasti pa delo mladih in njihove organizacije. Zakaj? Predvsem zaradi tega, ker mladi vsak dan prevzemajo nase odgovornosti in dolžnosti, ki jih danes še opravljamo mi, starejša generacija. Za opravljanje tako pomembnih nalog v našem družbenopolitičnem in gospodarskem življenju pa si mora mladina nabrati izkušenj. Morda jim bom lahko s svojimi izkušnjami na tem področju kaj pomagal.«

»Kje in na katerih področjih se bodo morali mladi najbolj udeleževati?«

»Delati bodo morali predvsem na področju idejnopolitičnega in družbenoekonomskega ter strokovnega izpopolnjevanja, in to množično. Za uspešno delo ni dovolj, če se izpopolnjuje samo vodstveni kader mladih, izobraževanje je po mojem mišljenju osnovni pogoj za aktivno in ustvarjalno delo mladih na ostalih področjih; na razvijanju socialističnih samoupravnih in delegatskih odnosov na vseh področjih, pri reševanju standarda mladih, pri boljšem gospodarjenju v svojih TOZD, pri delu v drugih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih interesnih skupnostih, idejna trdnost mladih je zelo pomembna pri družbeni samozaščiti. Skratka: nujna je socialistična preobrazba mladih.«

»Kaj bi želeli sporočiti mladim prek 'Viharnika'?«

»Predvsem to, da želim, da bi se pokazali, morda ob polletju, rezultati konference, da bi lahko govorili in zapisali, da smo z ustanovitvijo ZSMS Lesne in koordinacijskega sveta naredili korak naprej pri aktivnem in ustvarjalnem delu mladih.«

Tekst: Franc Jurač

Mladi v Lesni se organizirajo — Janez Skerlovnik

MNOŽIČNA AKTIVNOST

Izkoristili smo prisotnost članice predsedstva ZSMJ in ZSMS Fanike Lapornik na ustanovni konferenci ZSMS Lesna, Slovenj Gradec, in jo zaprosili za kratek razgovor. Pravzaprav smo ji postavili eno samo vprašanje: kakšne so naloge mladih v letošnjem letu oziroma v prihodnje?

»Ena izmed prvih nalog mladih v podobnih OZD kot je vaša, je nova oblika organiziranosti. Nujno je, da se povežejo v enotno organizacijo in ustanove koordinacijske svete, katerih naloga je povezovanje dela OO ZSMS, da povezujejo in koordinirajo programe dela posameznih OO in se ne izgubljajo v manjših akcijah, ki so včasih huda ovira pri delu mladih.

V letošnjem letu se moramo mladi posvetiti razpravam o družbenem planiranju, se aktivno vključevati v razprave o zakonu o združenem delu. Vključevati se moramo v klube samoupravljalcev, saj smo tudi mladi sposobni aktivno delovati pri vodenju teh klubov.

Zelo pomembna in odgovorna naloga mladih je njihovo delovanje v ZK in ZS. Na tem področju moramo stremeti, da bodo predlagale kandidate za sprejem v ZK OO ZSMS, kajti le-te najbolj vedo, kateri izmed mladih si zaslužijo, da je sprejet v našo ZK. Ob tem moram ugotoviti, to sicer ni samo moja ugotovitev, da smo mladi na teh področjih dela še vse premalo aktivni. Deluje le peščica ljudi in prav tak način dela, ko v imenu mladih dela le nekaj ljudi, pa čeprav z entuziazmom, moramo odpraviti. Predsedniki osnovnih organizacij se morajo naslanjati na čim večje število mladih. Napaka mnogih predsednikov organizacij je v tem, da vse preveč verjamejo in se naslanjajo na izjave nekaterih posameznikov, premalo pa iščejo odgovore na postavljene probleme v množičnosti — v bazi. Njihove naloge so in bodo, da koordinirajo delo, ne pa da izvajajo sami vse naloge. Ko bomo organizirani tako, da bomo premagali tak način dela, bo tudi reševanje problemov mnogo lažje in hitrejše.

Tudi v sistemu samoupravljanja »od samoupravljanja v TOZD pa do delovanja v KS« so še problemi. Vse premalo smo aktivni na tem področju. In to so naloge, ki jih moramo rešiti. Menim, da lahko mladi veliko storimo pri povezovanju delovnih organizacij in krajevnih skupnosti, kjer mladi živimo. Prav tako je v naši organizaciji še vse premalo povezanosti s študenti. Mladi v delovnih organizacijah pa so vse premalo povezani s študenti. Ob večji povezanosti s študenti bi ti že v času študija spoznali delovno organizacijo, njene probleme, načrte, spoznali delo mladih ter bi se lahko ob koncu študija takoj aktivno vključili v delo OO ZSMS. Znano je dejstvo, da je mladina med 15. in 18. letom starosti najbolj dovzetna za razne oblike izobraževanja in vključevanja v oblike našega dela, od mladinskih organizacij, sindikatov, pa do delovanja v ZK.

Zelega bi pozdravili vse mlade v Lesni. Pozdravljam pa tudi sklep današnje konference, da je treba v vaši organizaciji ustanoviti aktiv mladih komunistov. To je eden izmed pogojev skladnega delovanja vaše organizacije z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Omenila sem že, da bi bilo potrebno, da so OO ZSMS tiste, ki naj bi predlagale kandidate za sprejem v ZK. Povedati moram, da je tako tudi stališče ZSMS oziroma predsedstva.

Hedvika Janše

MLADI V TOZD TP PREVALJE

Mladinci v TOZD TP Prevalje so imeli 30. januarja 1976 redno letno konferenco, na kateri so ugotavljali, v kakšni meri so izpolnili naloge, ki so si jih zadali v letu 1975.

Ugotovili so, da so postavljene naloge v glavnem izpolnili, da so razen v ZSMS aktivno delovali v OK MD, se udeleževali vseh predavanj in seminarjev, prav tako pa so se udeležili delovne akcije na Kozjanskem. Precej pozornosti so posvečali obveščanju, samoupravljanju in razvijanju delegatskih odnosov, sodelovali pri razpravah o samoupravnih sporazumih, družbenih dogovorih, istočasno pa so ugotovili, da so nekateri mladinci še vse preveč nezainteresirani.

Veliko je problemov, ki jih bodo morali še reševati: stanovanjski problemi, delitev osebnih dohodkov. Tudi o solidarnosti med TOZD, ki je osnova za hitrejši razvoj delovne organizacije, bo treba govoriti. Več pozornosti bo treba posvetiti sodelovanju med ZSMS in ZK.

Sprejeli so predlog o povišanju članarine, predlagali pet mladih za sprejem v ZK, sprejeli program dela za leto 1976 in program dela koordinacijskega sveta.

Vsi navzoči so bili mnenja, da je program zelo zahteven in da bo zahteval precej truda, če ga bodo hoteli izpolniti.

Rudolf Kališnik, predsednik OO ZSMS

ČLANI PREDSEDSTVA KOORDINACIJSKEGA SVETA

1. ŠTEFAN DRAVINSKI, predsednik;
  2. BOJANA RAŠKO, sekretarka;
  3. RUDI KALIŠNIK — TOZD TP Prevalje;
  4. JOŽE OGRIZ — TOZD Žaga Mislinja in gozdarstvo Mislinja;
  5. JANEZ SKERLOVNIK — Skupne službe in TOZD Gradnje in turistična dejavnost;
  6. ZVONKA ŠKORJANC — TOZD Gozdarstvo Slovenj Gradec;
  7. EDO NAGLIČ — TOZD Žaga Otiški vrh in gozdarstvo Dravograd;
  8. JELKA GARBUS — TOZD TP Pameče;
  9. JOŽE POLANŠEK — TOZD gozdarstvo Črna;
  10. DRAGICA ZLATOPER — TOZD Nova oprema, Slovenj Gradec;
  11. MARJAN ZABUKOVEC — TOZD TIP Otiški vrh;
  12. VIKTOR SKRIVARNIK — TOZD Transport in servisi Slovenj Gradec;
  13. FRANC KORAT — TOZD TSP Radlje in Žaga Vuhred;
  14. MIHAEL KRISTAN — TOZD gozdarstvo Radlje;
  15. SILVA JUNIGER — TOZD gozdarstvo Ravne;
  16. prosto mesto za TOZD TO Podvelka;
  17. ALBIN KOS — TOZD Žaga Mušenik;
  18. prosto mesto za Gozdarsko šolo Radlje.
- Mentor KS ZSMS Lesna, Slovenj Gradec, je tovariš JOŽE PUČKO.

Stefan Dravinski

Bojana Raško

Jože Pučko

PREDSTAVLJAMO VAM:

ŠTEFAN DRAVINSKI,
PREDSEDNIK KOORDINACIJSKEGA SVETA

Rojen 15. avgusta 1948, stanujoč v Prevaljah, zaposlen pri skupnih službah. Je član predsedstva republiške konference ZSMS, predsednik konference mladih delavcev pri občinski konferenci ZSMS Ravne na Koroškem, član družbenopolitičnega zbora skupščine občine Ravne na Koroškem, delegat družbenopolitičnega zbora skupščine občine Ravne na Koroškem za svet koroških občin in član ZK.

BOJANA RAŠKO,
SEKRETARKA KOORDINACIJSKEGA SVETA

Bojana je rojena 4. septembra 1954. Stanuje v Slovenjem Gradcu, zaposlena pri skupnih službah, članica ZK, sekretarka konference mladih delavcev pri občinski konferenci ZSMS v Slovenjem Gradcu.

JOŽE PUČKO,
MENTOR KOORDINACIJSKEGA SVETA

Tovariš Jože Pučko je rojen 17. januarja 1919 v Ormožu. Pri naši OZD je zaposlen od leta 1947, je znan in aktiven družbenopolitični delavec in član ZK od leta 1948.

V naslednjih številkih vam bomo predstavili še ostale člane koordinacijskega sveta.

Uredništvo

Ureja Komisija za informacije pri ZSMS Lesna Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija. Urednik: Jože Stres.